
Kieliraatin meänkieliseminaari Språkrådets meänkieliseminarium

INSTITUTET FÖR SPRÅK OCH FOLKMINNEN
Uppsala Arkivcentrum, von Kraemers allé 19
11.11.2019

Kieliraati
Språkrådet

- 9.15–9.45 **Aamukaffi & rekistrearinki**
- 9.45–10.00 **Tervetuloa**
Elina Kangas, meänkielen kielenhuoltaja, Isof, ja *Kimmo Niva*,
kontrolleri, Isof, toivottaa tervetulheeksi.
- 10.00–10.15 **Aktyelliä Kielen ja kansanperintheen instityytilä** (ruottiksi)
Martin Sundin, Isofin pääjohtaja, selittää aktyellistä asioista mitä
oon menossa Isofissa.
- 10.15–10.35 **Oonkos Uppsalassa ja Stockholmissa meänkieltä?** (meänkielelä)
Tyra Helena Lindström, Uppsalan Tornionlaaksolaiset, ja *Kurt
Kalander*, Stockholmin Tornionlaaksolaiset. STR-T:n (Svenska
Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset) paikalisosastot Uppsalassa ja Stockholmissa selittävät heän aktiviteetista
meänkielen kans. Paikalisosastot hommaavat kaikenlaista
mutta mitä het tekevät just meänkielen kans ja meänkielelä?
Minkälaisia hankaluuksia siinä saattaa olla? Miten niitä saattas
ratkasta? Minkälaista tukea het tarttisit?
- 10.35–11.00 **Vähemistökielilyöstä Luulajan kunnassa** (ruottiksi)
Anne-Mari Angeria, vähemistökieliasioitten hoitaja Luulajassa.
Luulaja oon jo aikasemmin ollu suomen kielen hallintoalue-
kunta ja vuona 2018 siitä tuli kans meänkielen ja saamen
hallintoaluekunta. Kunka tämä utukaisen uusi hallintoaluekunta
sitten tekkee työtä meänkielen kans?
- 11.00–11.15 **Lyhkänen rasti**

- 9.15–9.45 **Morgonkaffe & registrering**
- 9.45–10.00 **Välkommen**
Elina Kangas, språkvårdare i meänkieli, Isof, och *Kimmo Niva*, controller, Isof, hälsar välkommen.
- 10.00–10.15 **Aktuellt på Institutet för språk och folkminnen** (på svenska)
Martin Sundin, generaldirektör på Isof, berättar vad som är på gång på myndigheten.
- 10.15–10.35 **Finns meänkieli i Uppsala och Stockholm?** (på meänkieli)
Tyra Helena Lindström, Tornedalingar i Uppsala, och *Kurt Kalander*, Tornedalingar i Stockholm. STR-T:s (Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset) lokalavdelningar från Uppsala och Stockholm berättar om sina aktiviteter kring meänkieli. Lokalavdelningarna sysslar med många olika saker, men vad gör de just för och med språket? Vilka utmaningar har de? Hur kan man ta sig an dem? Vilket slags stöd behöver de?
- 10.35–11.00 **Om minoritetsspråkarbete i Luleå kommun** (på svenska)
Anne-Mari Angeria, minoritetsspråksamordnare i Luleå. Luleå är sedan tidigare förvaltningsområde för finska och 2018 blev kommunen även förvaltningsområde för meänkieli och samiska. Hur arbetar en sprillans ny förvaltningsområdeskommun med meänkieli?
- 11.00–11.15 **Liten paus**

- 11.15–11.45 **Vähemistökielityöstä Luulajan kunnassa** (ruottiksi)
Viktoria Björklund, seeffi, Monikielisyyden keskus, ja *Nils-Bertil Heikka*, metuutinkehittäjä ja kansalisten minuriteettien kielten ja kyltityrin tukija. Elokuussa 2019 Luulajan kunta oli paljon meetiassa. Sillon auasthiin Charlottendalin esikoulun monikielinen osasto. Viktoria Björklund ja Nils-Bertil Heikka puhuvat siitä minkälaisia visiuunia ja strateekia oon siinä työssä mitä tehään kansalisten minuriteettien kans esikoulussa ja koulussa.
- 11.45– 13.00 **Lynsi**
- 13.00–13.30 **Meänkielen tialektista** (meänkielälä)
Birgitta Rantatalo. Onko meänkielessä tialektia? Missä niitä puhuthaan? Millä mallin net eroaa toisista? Onko niissä sammaa? Birgitta Rantatalo oon johtanu sanakirja- ja paikannimiprujektia ja tekkee oman yrityksen kautta töitä jotka liittyy minuriteettikieheen ja muutenki minuriteethiin. Nyt Birgitta oon kans töissä föreningissä Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornion-laakolaiset (STR-T) ja oon kans myötä uuessa kieliprujektissa.
- 13.30–13.50 **Kunka saaha lissää puhujia pienele kielele?** (filmi kvääniksi + norjankielinen teksti)
Anna-Kaisa Räisänen, Kainun institutti, Norja, ja *Trygg Jakola*, Kväänin kielitinka, Norja. Anna-Kaisa Räisänen selittää filmissä kväänin kielen revitaliseerinkiotheista Pohjos-Norjassa. Kväänin kieli oon liikeistä sukua meänkielele ja sillä oon minuriteettikielen asema Norjassa. Filmin jälkheen praatii ja kysymyksiin vastaa Trygg Jakola.
 Anna-Kaisa Räisänen tehny töitä kväänin kielen revitaliseeringin kans erilaisissa prujektissä niinkö esimerkiksi ette het on panheet alkuhuun kvääninkielen esikouluosaston Lemmijoessa. Anna-Kaisa oon kans vetäny lukupiiriä ja kielikursia ja viimi kevähänä heän mysiikkiprujekti anto ulos kvääninkielen lastenlaululevyn.

- 11.15–11.45 **Om minoritetsspråkarbete i Luleå kommun** (på svenska)
Viktoria Björklund, chef, Flerspråkscentrum, och *Nils-Bertil Heikka*, metodutvecklare och språk- och kulturstödjare för nationella minoriteter. I augusti 2019 var Luleå kommun mycket i medierna. Då öppnades Charlottendals förskolas flerspråkiga verksamhet. Viktoria Björklund och Nils-Bertil Heikka pratar om vision och strategi för arbetet med nationella minoriteter inom förskola och skola.
- 11.45– 13.00 **Lunch**
- 13.00–13.30 **Om meänkielis dialekter** (på meänkieli)
Birgitta Rantatalo. Finns det dialekter i meänkieli? Var talas de? På vilket sätt skiljer de sig från varandra? Finns det likheter?

Birgitta Rantatalo har lett projekt om ortnamn och om en ordbok för meänkieli och arbetar med minoritetsspråk och minoriteter i sitt eget företag. Nu arbetar hon också på Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T) och är med i ett nytt språkprojekt.
- 13.30–13.50 **Hur får man fler talare i ett litet språk?** (film på kvänska med textning på norska)
Anna-Kaisa Räisänen, Kvensk institutt, Norge, och *Trygg Jakola*, Kvensk språkting, Norge. Visning av Anna-Kaisa Räisänens film om revitaliseringsåtgärder för kvänska i Nordnorge. Kvänska är nära besläktat med meänkieli och ett officiellt minoritetsspråk i Norge. Därefter talar Trygg Jakola och svarar på frågor.

Anna-Kaisa Räisänen har arbetat med kvänsk språkrevitalisering genom olika projekt, till exempel genom att bygga upp en kvänskspråkig förskoleavdelning i Lakselv. Anna-Kaisa har också lett läsecirklar och språkkurser och i våras gav hennes musikprojekt ut en skiva med kvänskspråkiga barnvisor.

- 13.50–14.25 **Keskustelu: kokemuksia meänkielen oppimisesta** (ruottiksi)
Elina Kangas puhuttellee *Hanna Ailia*, *Johan Kallaa* ja *Emma Petterssonia* heän kokemuksista siitä minkälaista oon oppia meänkieltä. Keskustelussa oon kans myötä kielentutkija *Constanze Ackermann-Boström* Uppsalan yniversiteetiltä. Keskustelussa hunteerathan erilaisia kysymyksiä meänkielen oppimisesta ja freistathan kattoo niitä eri perspektiivistä. Ketäs net oon jokka lukevat meänkieltä ja miksi? Mikä heitä innostuttaa? Kunka meänkielen lukeminen mennee heilä ittelä, mikä heän opintojen mooli oon, onko se vaikeaa, onko joku ollu yllättävää opinoissa eli onko tullu vasthaan jotaki semmosta mitä ei ole osanu oottaa? Minkälaista meänkieltä haluthaan oppia, vanhaa kieltä, sitä mitä praatithaan nythen eli jotaki niitten välistä? Minkälaisia reaksuunia saattaa saaha ko sannoo ette lukkee meänkieltä? Mitä tutkimus sannoo minuriteettikielten opiskelusta? Keskustelun pääle otama mielelä kysymyksiä yleisöstä!
- 14.25–15.00 **Iltapäiväkahvi**
- 15.00–15.30 **Kansanusko Tornionlaaksossa** (ruottiksi)
Tommy Kuusela, tutkija ja arkkiivin hoitaja, Isof. Isofin arkkiivissa oon villin paljon materiaalia. Muisteluksia oon koottu eri puolilta Ruottia, 1800-luvun puolivälistä aina tähän päihvään asti. Arkkiivissa oon kans jännittävävä materiaalia Tornionlaaksosta, jokka oon yks meänkielen perintheisistä puhuma-aluheista. Tässä esitelmässä Isofin tutkija ja arkkiivin hoitaja Tommy Kuusela selittää siitä minkälaisia uskomuksia ja käsityksiä Tornionlaaksosta oon koottu muisthoon. Kuulema kans taikauskosta ja olenoista. Kaikin pohjaa arkkiivissa olehvaan materiaahliin.
- 15.30–16.00 **Yhtheenveto ja feedback**
Elina Kangas ja *Kimmo Niva*

- 13.50–14.25 **Erfarenheter av att lära sig meänkieli – ett samtal** (på svenska)
Elina Kangas samtalar med *Hanna Aili*, *Johan Kalla* och *Emma Pettersson* om deras erfarenheter av att lära sig meänkieli. I samtalet deltar också språkforskaren *Constanze Ackermann-Boström* från Uppsala universitetet. Under samtalet tas bland annat de här frågorna upp: Vem lär sig meänkieli och varför? Vad är drivkraften bakom studierna för dem? Hur går studierna i meänkieli till, vad är målet med studierna, är det svårt, har något varit överraskande eller oväntat i studierna? Vilken variant meänkieli vill man studera – den gamla, den som talas nu eller något däremellan? Vilka reaktioner möter man när man studerar meänkieli? Vad säger forskningen om att lära sig ett minoritetsspråk? Efter samtalet svarar panelen gärna på frågor!
- 14.25–15.00 **Eftermiddagskaffe**
- 15.00–15.30 **Folktro i Tornedalen** (på svenska)
Tommy Kuusela, forskningsarkivarie, Isof. Det finns mängder av material i arkiven hos Isof. Berättelserna har samlats in från olika delar av Sverige, från andra hälften av 1800-talet fram tills idag. Det finns också ett spännande material från Tornedalen, som är ett av de traditionella områdena för meänkieli. I det här föredraget berättar forskningsarkivarie Tommy Kuusela om folkliga föreställningar, skrock och väsen från Tornedalen med utgångspunkt i arkivsamlingarna.
- 15.30–16.00 **Avslutning och feedback**
Elina Kangas och *Kimmo Niva*

KIELEN JA KANSANPERINTEEN INSTITYYTTI (Isof) kokoaa, säilyttää ja tutkii tialektia, paikannimiä, ihmisten nimiä ja kansanperintheitä, ja tekkee kans työtä kielenhuolon ja kielipolitiikan kans. Isofin tehtävä on kasvattaa, elävyttää ja levittää tietoa aiheettomasta kylttyriperinteestä ja kans antaa neuvoja kielikysymyksissä. **Lue lissää täältä: www.isof.se!**

KIELIRAATI on Isofin osasto joka vastaa kielenhuolosta. Kieliraatin tehtävä on seurata ja eistää kiel-ten kehittymistä Ruottissa. Kieliraati tekkee töitä ruottin, kansalisten minuriteetikielitten ja ruotta-laisen viittomakielen kans.

INSTITUTET FÖR SPRÅK OCH FOLKMINNEN (Isof) samlar in, bevarar och forskar om dialekter, ortnamn, personnamn och folkminnen samt arbetar med språkvård och språkpolitik. Isofs uppgift är att öka, levandegöra och sprida kunskap om dessa immateriella kulturarv samt att ge råd i språkfrågor.

Läs mer på www.isof.se!

SPRÅKRÅDET är språkvårdsavdelningen inom Isof och har till uppgift att följa och främja språkens utveckling i Sverige. Språkrådet arbetar med svenska, de nationella minoritetsspråken och med svenskt teckenspråk.

